

Záboj Horák, Petra Skřejpková (eds.): Pocta Jiřímu Rajmundu Treterovi

Leges, Praha, 2020, 447 s., ISBN 978-80-7502-439-8.

Pocta Jiřímu Rajmundu Treterovi vyšla u příležitosti jeho 80. narozenin. Dva úvodní texty, v češtině a v angličtině, od pana kardinála Dominika Duky a od pana docenta Záboje Horáka mají slavnostní ráz a zároveň představují jubilanta, pana profesora Jiřího Rajmunda Treteru, jako výraznou osobnost v kontextu akademického, církevního i společenského života.

Následující kapitoly jsou seřazeny nikoli tematicky, ale abecedně podle příjmení autorů. Obsah však čtenáři umožní zorientovat se v této poměrně rozsáhlé knize. Každá kapitola si zaslouží zvláštní pozornost, ale protože to krátkost této recenze neumožňuje, nebudu se věnovat podle příliš subjektivní volby některým více, ale alespoň jednou větou zmíním každou kapitolu, a to abych přitáhl pozornost čtenářů k této slavnostní i odborné knize.

Fides, bona fides a fiducia Petra Bělovského přináší historické pojednání o důvěře a dobré víře v římském právu jako o základech soukromého práva. Jaroslav Benák v kapitole *(Ne)možnost přezkoumat postup náboženského společenství v souvislosti s uzavíráním církevního sňatku ve správním soudnictví* zvažuje otázku církevního sňatku v kontextu autonomie církví a náboženských společností. Karel Beran ukazuje v kapitole *Proč potřebujeme právně teoretický přístup v právní vědě* jednotlivé interpretace práva, a především argumentuje pro neustálé prohlubování právně teoretického myšlení. Jan Beránek v kapitole *Pronásledování církví ze strany nacistického režimu zachycené v důkazních materiálech Mezinárodního vojenského tribunálu v Norimberku* prezentuje souhrn informací ohledně pronásledování jak katolické církve, tak i protestantských církví v Německu. Kamila Bubelová v kapitole *Arcibiskupské kurendy jako pramen poznání státního práva* prezentuje toto téma v období vlády Josefa II. a ukazuje vzájemné ovlivňování kanonického a světského práva.

Adam Csukás v kapitole *Církevní právo v hledáčku reformy právníckého studia* důkladně analyzuje dění kolem církevního práva na Právnické fakultě

Univerzity Karlovy po druhé světové válce. Miroslav Černý sepsal následující kapitolu *Několik poznámek k právnímu životu v Čechách v 15. století*. Pavla Damohorská věnuje krátké zamyšlení *Oslavě 600. výročí založení Karlovy univerzity ve slovech dr. Gustava Sichea*, přednesených ve Staronové synagoze v Praze na jaře 1948. Norman Doe z Cardiffu přináší ve svém textu *The Centenary of the Church in Wales: The Formation of its Constitution Remembered* sto let starou historii sepsání ústavy osamostatněné církve ve Walesu, s výhledem na současnou situaci a potřebu revize této ústavy. Petr Dostalík v kapitole *Ecclesia semper vivit lege romana: Vlivy římského práva v CIC/1983* ukazuje na souvislosti římského práva a Kodexu kanonického práva z roku 1983 především v oblasti manželského práva.

Jiří Dvořáček v kapitole *Některé aspekty postavení Apoštolského exarchátu pro věřící byzantského obřadu v ČR v systému kanonického práva a českého konfesního práva* poukazuje na nesoulad v postavení Apoštolského exarchátu a římskokatolické církve podle kanonického práva a podle českého konfesního práva, uvažuje o možných formálních změnách, a především prezentuje přesvědčivé důvody pro zachování samostatnosti katolíků byzantského obřadu v České republice do budoucna. Martin Gregor věnuje jubilantovi přehledné pojednání *Spravedlivost v římskom práve*. Mark Hill QC z Londýna a Cardiffu v kapitole *Canon Law: Yesterday, Today and Forever* přehledně představuje dějiny kanonického práva v Anglii a Velké Británii od středověku až do současnosti a zdůrazňuje význam studia a uplatnění kanonického práva pro budoucnost právě v souvislosti s celoživotním úsilím jubilanta. Antonín Ignác Hrdina v kapitole *Kanonická legislativa po Kodexu kanonického práva* přináší rozsáhlé a podrobné pojednání o legislativě v kanonickém právu vyhlášené po roce 1983. Tato kapitola přináší nejen soupis nové legislativy, ale také její systematické seřazení zároveň se stručnými komentáři. Burkhard Kämper z Bochumi v kapitole *Die Achse zwischen Prag und Essen auf der Grundlage der Entwicklung des Verhältnisses von Staat und Religion in Tschechien* detailně zachycuje rozvoj spolupráce v oblasti konfesního práva mezi kolegy odborníky z Prahy a Essenu během posledních třiceti let.

Marie Karfíková v kapitole *Církev a finanční právo v České republice* komentuje řadu právních předpisů z oblasti finančního práva, v nichž jsou speciálně upraveny povinnosti a práva církví a náboženských společností v průřezu 100 let od vzniku samostatného československého státu. Vladimír Kindl pečlivě mapuje zákon č. 268/1949 Sb., o matrikách, v širších historických souvislostech. Vilém

Knoll je autorem pojednání na téma *Církev bojující aneb ozbrojení duchovní v Jeruzalémském království*. Jan Kotous v kapitole *Českokobudějovičtí biskupové při královských korunovacích* pojednává o vzniku českokobudějovického biskupství a konkrétně o zmiňované roli českokobudějovických biskupů. Pavel Otmar Krafl v kapitole *Škúdcí církevního majetku a klerických osob podle bratislavských legátských statut Gentila z roku 1309* poukazuje na implementaci obecného práva církve do partikulárního práva jednotlivých církevních provincií.

Jakub Kříž v kapitole *Náboženství jako právní pojem: předběžné poznámky* hledá současně formulovaná kritéria termínu náboženství, jak se dnes používá v kontinentální a anglo-americké právní tradici.

Monika Menke se ve svém textu věnuje *Srovnání trestních procedur v Církvi československé husitské a římskokatolické*. Damián Němec se ve své studii *Právní shody a rozdíly mezi vojenskými ordinariáty a osobními ordinariáty pro bývalé anglikány* věnuje především legislativním aspektům v historickém a pastoračním kontextu. Marek Novák vysvětluje a zvažuje *Důvody existence překážek vylučujících restituci církevního majetku*. Stanislav Příbyl ve své eseji přemýšlí o vztahu Horského kázání a kanonického práva.

Gerhard Robbers ve své úvaze *Neue Gefährdungen und bewährte Lösungen im deutschen Religionsrecht* identifikuje nejenom přetrvávající a nové výzvy v oblasti konfesního práva ve Spolkové republice Německo, která je tradičně křesťanskou zemí, kde dnes žijí také asi čtyři miliony muslimů; především pak poukazuje na význam důvěry, sebedůvěry a trpělivosti při hledání a uskutečňování konkrétních řešení těchto výzev. Radim Seltenreich ve svém textu *Johannes Althusius jako představitel kalvinistické nauky o státu a právu* představuje poměrně málo známého právního a politického filozofa raného novověku. Olga Sovová a Dagmar Císařová představují *Právní otázky lidské reprodukce v digitální době*. Piotr Stanisz z Lublinu v textu *Conscientious Objection of Medical Doctors under Polish Law: Remarks on the Judgment of the Constitutional Tribunal of 7 October 2015 (K 12/14)* analyzuje rozhodnutí polského ústavního soudu a poukazuje na dosud nerozhodnuté problémy v této oblasti v kontextu svobody svědomí. Marek Starý se věnuje tématu *Vídeňské kláštery jako nositelé obyvatelského práva a držitelé českých statků v 17. – 18. století*.

Vojtěch Stejskal poukazuje na *Ochranu zvířat z pohledu práva ve světle odkazu sv. Františka z Assisi v současné interpretaci papeže Františka*. Jan Šejdl se v textu

Hasta a její úloha zabývá dávným problémem římského práva. Text *Počátky christianizace Číny* Michala Tomáška popisuje kontakty křesťanů s Čínou v období od pátého do čtrnáctého století.

Kniha *Pocita Jiřímu Rajmundu Treterovi* je uzavřena podrobnou biografií: *prof. JUDr. Jiří Rajmund Tretera: životopis a příbuzní* z pera jeho spolupracovníka docenta JUDr. Záboje Horáka a kompletní bibliografií.

Pocita Jiřímu Rajmundu Treterovi obsahuje texty na slovo vzatých odborníků z oblastí konfesního práva, kanonického práva, římského práva a z některých dalších příbuzných oborů. Z jednotlivých kapitol je zřejmý upřímný respekt autorů těchto kapitol nejenom k jubilantovi, ale také k oborům konfesního a kanonického práva, kterým jubilant zasvětil léta své profesní a akademické práce na Právnické fakultě Univerzity Karlovy a také publikační a organizační práce v mezinárodních grémiích, a především ve Společnosti pro církevní právo a při vydávání odborného periodika *Revue církevního práva*.

Vřele doporučuji tuto knihu ke studiu nejen těm, kdo jsou v konfesním a kanonickém právu doma, ale také kolegyním a kolegům, kteří by měli upřímný zájem rozšířit si obzory v oblastech konfesního a kanonického práva.

Jiří Kašný

Poznámka redakce:

Krásná grafická úprava knihy, kterou redigovala šéfredaktorka nakladatelství Leges dr. Jana Sladká Hyklová, žačka prof. Tretery z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, je doplněna černobílými a barevnými fotografiemi ze života J. R. Tretery. Autorem mnohých z nich je Antonín Krč, fotograf Společnosti pro církevní právo.

Na obálce *Pocity* je zobrazen kostel sv. Mikuláše v Prostiboři u Tachova, který Jiří Rajmund Tretera s partou přátel z Prahy-Hostivaře rekonstruoval v letních měsících 1985–1987 pod vedením administrátora prostibořské farnosti P. Hugo Pitela OPræm, faráře v Kladrubech u Stříbra. Vyměněna byla celá střecha, omítka otlučena až na kámen, kostel znovu omítnut a natřen bílou a červenou barvou.

Záhy po rekonstrukci kostela se pustil s P. Dominikem Dukou OP do rekonstrukce dominikánského řádu.